

Tarina Patruunasta Knut Fredrik Idestam 1838-1916

Peruskoulun suorittuaan Fredrik Idestam jatkoi fyysis-matemaattisin opinnoin Helsingin yliopistossa. Siellä hän suoritti vuoritehteen tutkinnon ja pääsi sitten vuori-insinööriksi vuorihallitukseen. Opiskeluaikoinaan Helsingissä Idestam tutustui Leo Mecheliniin, josta tuli hänen elinikäinen ystävänsä.

Vuonna 1863 Idestam sai valtion apurahan ulkomaille tehtävää opintomatkaa varten. Apurahan alkuperäisenä tarkoituksena oli opintojen täydentäminen, mutta Idestam sai eräässä matkansa vaiheessa tilaisuuden tutustua paperimassan valmistukseen puusta. Idestam oivalsi heti, millaiset mahdollisuudet tämä ala tarjosi Suomelle ja sille, joka ensimmäisenä Suomessa pääsisi siitä hyötymään. Hän päätti perustaa puuhiomon heti kotimaahan palattuaan.

K. F. Idestamin yksityiselämästä tiedetään hyvin vähän. Sen on kuitenkin varmaa, että vuonna 1865 hän meni naimisiin kenraalimajuri C. A. Krookin tyttären, Maria Rosina Krookin kanssa. Vuoden päästä avioliiton solmimisesta Idestamin ensimmäinen puuhiomo Tammerkoskella aloitti toimintansa.

Idestam lähetti valmistamaansa puuhioketta vuonna 1867 järjestettyyn Pariisiin maailmannäyttelyyn. Ja kävipä niin, että Tampereen hioke palkittiin pronssimitalilla. Seurauksena tästä Idestam alkoi saada kiinnostuneita kyselyjä ulkomailta, mm. Venäjältä ja Englannista. Kotimaassa alaan kohdistuvista epäilyistä ja ennakkoluuloista alettiin pikkuhiljaa päästä eroon.

Fredrik Idestam halusi laajentaa yritystään ja halusi siirtää tuotannon painopisteen Nokialle,

missä vesivoimaa oli enemmän ja puutavara lähempänä. Näin hänen aloitteestaan perustettiin vuonna 1871 osakeyhtiö Nokia Aktiebolag, jonka omistukseen siirtyivät hänen aiemmin yksin omistamansa tehtaet. Uuden osakeyhtiön osake-enemistö ja määräysvalta oli Idestamilla. Muina merkittävinä osakkeenomistajina olivat mm. Leo Mechelin ja Alfred Kihlman.

Tampereen hiomosta luovuttiin pian kokonaan ja kaikki toiminta keskitettiin Nokialle. Pystyäkseen keskittymään ainoastaan tehtaalleen, Idestam erosi valtion palveluksesta, jossa hän oli vuorihallituksen lisäksi mm. rahapajan johtajana.

Vuonna 1873 harkittiin paperinvalmistukseen ryhtymistä, mutta se aloitettiin vasta vuonna 1880. Kun Idestam pääsi alkuun ja totesi paperinvalmistuksen olevan kannattavaa, hän ryhtyi jo talvella 1882 rakentamaan toista paperitehdasta Nokianvirran eteläiselle rannalle.

Joulukuussa 1884 Idestam esitti osakkeenomistajille laatimansa esityksen selluloosan valmistuksen liittämisestä yhtiön tuotanto-ohjelmaan. Kokouksen päätös oli myönteinen ja näin oli päätetty Suomen ensimmäisen sulfiittiselluloosatehtaan perustamisesta. Sulfiittiselluloosan säännöllinen tuotanto aloitettiin vuonna 1886.

Idestam oli varovainen ja harkitsevainen mies, eikä hän koskaan elämänsä aikana joutunut kärsimään suuria tappioita. Varovaisuudestaan huolimatta hän suhtautui ennakkoluulottomasti muihin ajan keksintöihin, kuten puhelimeen ja lennättimeen. Jo 1880-luvun alussa hänen Nokian kartanonsa ja tehtaan konttorissa olevan työhuo-

neensa välillä oli puhelinyhteys.

Idestamin aikana ja toimesta rakennetut tuotantolaitokset Nokialla olivat kaksi puuhiomoa, selluloosatehdas, paperitehdas, pahvi- tehdas, rakennus- ja pakkaustarkoituksiin käytettäviä lankkuja ja lautoja valmistava saha sekä korjauslaitos ja puun puhdistamo.

Kun Nokia Ab oli ehyt, toiminta- ja kehityskykyinen teollisuusyritys, Idestam vetäytyi syrjään. Hän luopui tehtävästään tehtaan toimitusjohtajana vuonna 1895 ja hänen tilalleen astui luutnantti Gustaf Fogelholm, joka oli hänen tyttärensä Gertrudin aviomies. Toimestaan erottuaan Idestam omistautui Suomen paperintuotannon kilpailukyyn parantamiseksi kansainvälisillä markkinoilla.

Fredrik Idestam oli perustamassa Suomen Paperiyhdistystä ja hänet valittiin sen ensimmäiseksi toimitusjohtajaksi. Hän johti sen toimintaa aina vuoteen 1903 asti. Lisäksi hän oli monien valtiokomiteain jäsen ja mukana useilla valtiopäivillä. Idestamin johdolla pyrittiin parantamaan Nokian tehtaan työntekijöiden asuinoloja ja kouluoloja Nokialla.

Knut Fredrik Idestam oli tavoiltaan todellinen vanhan ajan ylimys, aatelissäädyn ja teollisuusaristokratian loistava edustaja. Hänellä oli persoonallista voimaa, joka herätti kunnioitusta, ja vahva itsetunto.

Nykyään Nokian tehdas kuuluu Georgia-Pacific Finland Oy:lle ja siellä valmistetaan pehmpaperiiniin perustuvia kertakäyttöisiä hygienia- ja kattamisalan kulutustuotteita. Yhtiön tuotemerkkejä ovat mm. Soft Embo ja Lotus.

Knut Fredrik Idestam 1838-1916

Nokian paperitehdas

Nokian ilmoituksia

Nokian tehtaat

Knut Fredrik Idestam 1838-1916

Peruskoulun suorittuaan Fredrik Idestam jatkoi fyysis-matemaattisin opinnoin Helsingin yliopistossa. Siellä hän suoritti vuoritieteen tutkinnon ja pääsi sittemmin vuori-insinööriksi vuorihallitukseen. Opiskeluaikoinaan Helsingissä Idestam tutustui Leo Mecheliiniin, josta tuli hänen elinikäinen ystävänsä.

Vuonna 1863 Idestam sai valtion apurahan ulkomaille tehtävää opintomatkaa varten. Apurahan alkuperäisenä tarkoituksena oli opintojen täydentäminen, mutta Idestam sai eräässä matkansa vaiheessa tilaisuuden tutustua paperimassan valmistukseen puusta. Idestam oivalsi heti, millaiset mahdollisuudet tämä ala tarjosi Suomelle ja sille, joka ensimmäisenä Suomessa pääsisi siitä hyötymään. Hän päätti perustaa puuhiomon heti kotimaahan palattuaan.

K. F. Idestamin yksityiselämästä tiedetään hyvin vähän. Sen on kuitenkin varmaa, että vuonna 1865 hän meni naimisiin kenraalimajuri C. A. Krookin tyttären, Maria Rosina Krookin kanssa. Vuoden päästä avioliiton solmimisesta Idestamin ensimmäinen puuhiomo Tammerkossella aloitti toimintansa.

Idestam lähetti valmistamaansa puuhioketta vuonna 1867 järjestettyyn Pariisin maailmannäyttelyyn. Ja kävipä niin, että Tampereen hioke palkittiin pronssimitalilla. Seurauksena tästä Idestam alkoi saada kiinnostuneita kyselyjä ulkomailta, mm. Venäjältä ja Englannista. Kotimaassa alaan kohdistuvista epäilyistä ja ennakkoluuloista alettiin pikkuhiljaa päästä eroon.

Fredrik Idestam halusi laajentaa yritystään ja halusi siirtää tuotannon paino-

pisteen Nokialle, missä vesivoimaa oli enemmän ja puutavara lähempänä. Näin hänen aloitteestaan perustettiin vuonna 1871 osakeyhtiö Nokia Aktiebolag, jonka omistukseen siirtyivät hänen aiemmin yksin omistamansa tehtaot. Uuden osakeyhtiön osake-enemistö ja määräysvalta oli Idestamilla. Muina merkittävinä osakkeenomistajina olivat mm. Leo Mechelin ja Alfred Kihlman.

Tampereen hiomosta luovuttiin pian kokonaan ja kaikki toiminta keskitettiin Nokialle. Pystyäkseen keskittymään ainoastaan tehtaalleen, Idestam erosi valtion palveluksesta, jossa hän oli vuorihallituksen lisäksi mm. rahapajan johtajana.

Vuonna 1873 harkittiin paperinvalmistukseen ryhtymistä, mutta se aloitettiin vasta vuonna 1880. Kun Idestam pääsi alkuun ja totesi paperinvalmistuksen olevan kannattavaa, hän ryhtyi jo talvella 1882 rakentamaan toista paperitehdasta Nokian-virran eteläiselle rannalle.

Joulukuussa 1884 Idestam esitti osakkeenomistajille laatimansa esityksen selluloosan valmistuksen liittämistä yhtiön tuotanto-ohjelmaan. Kokouksen päätös oli myönteinen ja näin oli päätetty Suomen ensimmäisen sulfiittiselluloosatehtaan perustamisesta. Sulfiittiselluloosan säännöllinen tuotanto aloitettiin vuonna 1886.

Idestam oli varovainen ja harkitseva mies, eikä hän koskaan elämänsä aikana joutunut kärsimään suuria tappioita. Varovaisuudestaan huolimatta hän suhtautui ennakkoluulottomasti muihin ajan keksintöihin, kuten puhelimeen ja lennättimeen. Jo 1880-luvun alussa

hän Nokian kartanonsa ja tehtaon konttorissa olevan työhuoneensa välillä oli puhelinyhteys.

Idestamin aikana ja toimesta rakennetut tuotantolaitokset Nokialla olivat kaksi puuhiomoa, selluloosatehdas, paperitehdas, pahvitehdas, rakennus- ja pakkaustarkoituksiin käytettäviä lankkuja ja lautoja valmistava saha sekä korjauslaitos ja puun puhdistamo.

Kun Nokia Ab oli ehyt, toiminta- ja kehityskykyinen teollisuusyritys, Idestam vetäytyi syrjään. Hän luopui tehtävästään tehtaon toimitusjohtajana vuonna 1895 ja hänen tilalleen astui luutnantti Gustaf Fogelholm, joka oli hänen tyttärensä Gertrudin aviomies. Toimestaan erottuaan Idestam omistautui Suomen paperintuotannon kilpailukyvyyn parantamiseksi kansainvälisillä markkinoilla.

Fredrik Idestam oli perustamassa Suomen Paperiyhdistystä ja hänet valittiin sen ensimmäiseksi toimitusjohtajaksi. Hän johti sen toimintaa aina vuoteen 1903 asti. Lisäksi hän oli monien valtiokomiteain jäsen ja mukana useilla valtiopäivillä. Idestamin johdolla pyrrittiin parantamaan Nokian tehtaon työntekijöiden asuinoloja ja kouluoloja Nokialla.

Knut Fredrik Idestam oli tavoiltaan todellinen vanhan ajan ylimys, aatelissäädyn ja teollisuusaristokratian loistava edustaja. Hänellä oli persoonallista voimaa, joka herätti kunnioitusta, ja vahva itsetunto.

Nykyään Nokian tehdas kuuluu Georgia-Pacific Finland Oy:lle ja siellä valmistetaan pehmopaperiin perustuvia kertakäyttöisiä hygieniä- ja kattamisalan kulutustuotteita. Yhtiön tuotemerkkejä ovat mm. Soft Embo ja Lotus.

PATRUUNANTALO

STOCKFORS